

Wykaz skrótów | str. 25

Słowo wstępne | str. 31

DZIAŁ PIERWSZY. CZĘŚĆ OGÓLNA PRAWA PRACY | str. 33

Rozdział I

Pojęcie i przedmiot prawa pracy | str. 35

1. Definiowanie prawa pracy | str. 35
 - 1.1. Uwagi ogólne | str. 35
 - 1.2. Rodzaje definicji prawa pracy | str. 36
 - 1.2.1. Doktrynalne definicje prawa pracy | str. 36
 - 1.2.2. Definicja legalna prawa pracy | str. 36
 2. Prawo pracy w systemie prawnym Rzeczypospolitej Polskiej | str. 37
 - 2.1. Kryteria wyodrębniania prawa pracy jako gałęzi systemu prawa | str. 37
 - 2.2. Przedmiot prawa pracy: stosunki prawa pracy | str. 39
 - 2.3. Systematyka prawa pracy | str. 41
 3. Szczegółne właściwości prawa pracy | str. 42
 - 3.1. Uwagi ogólne | str. 42
 - 3.2. Dynamizm i ekspansja a liberalizacja i deregulacja prawa pracy | str. 43
 - 3.3. Uniformizm a dyferencjacja prawa pracy | str. 44
 - 3.4. Europeizacja prawa pracy | str. 45
- Literatura | str. 45

Rozdział II

Funkcje prawa pracy | str. 48

1. Charakterystyka funkcji prawa pracy | str. 48
2. Funkcja ochronna prawa pracy | str. 49
3. Funkcja organizatorska prawa pracy | str. 50
4. Funkcja ireniczna prawa pracy | str. 52
5. Funkcja rozdzielcza prawa pracy | str. 53
- Literatura | str. 54

Rozdział III

Zasady prawa pracy | str. 56

1. Pojęcie i znaczenie zasad prawa pracy w doktrynie polskiego prawa pracy | str. 56
2. Systematyzacja zasad prawa pracy | str. 58
3. Funkcje zasad prawa pracy | str. 61
4. Charakterystyka określonych w kodeksie pracy podstawowych zasad prawa pracy | str. 63
 - 4.1. Zasada prawa do pracy i wolności pracy | str. 63
 - 4.2. Zasada swobody nawiązywania stosunku pracy i ustalania jego treści | str. 66
 - 4.3. Zasada poszanowania przez pracodawcę godności i innych dóbr osobistych pracownika | str. 68
 - 4.4. Zasada równego traktowania pracowników i niedyskryminacji w zatrudnieniu | str. 71
 - 4.5. Zasada prawa do godziwego wynagrodzenia za pracę | str. 74
 - 4.6. Zasada prawa do wypoczynku | str. 78
 - 4.7. Zasada zapewniania przez pracodawcę bezpiecznych i higienicznych warunków pracy | str. 80
 - 4.8. Zasada zaspokajania bytowych, socjalnych i kulturalnych potrzeb pracowników | str. 82
 - 4.9. Zasada ułatwiania pracownikom podnoszenia kwalifikacji zawodowych | str. 83
 - 4.10. Tzw. zasada uprzywilejowania pracownika | str. 85
 - 4.11. Podstawowe zasady dotyczące zbiorowego prawa pracy | str. 89
- Literatura | str. 90

Rozdział IV

Równe traktowanie w zatrudnieniu | str. 94

1. Pojęcie równego traktowania | str. 94
2. Zasada równego traktowania w zatrudnieniu | str. 96
3. Formy dyskryminacji | str. 97
4. Zakaz dyskryminacji w rekrutacji i zwalnianiu | str. 97
5. Molestowanie i molestowanie seksualne | str. 98
6. Uzasadnione różnicowanie | str. 100
7. Konsekwencje naruszenia zasady równego traktowania w zatrudnieniu | str. 101
- Literatura | str. 102

Rozdział V

Źródła prawa pracy | str. 104

1. Pojęcie i hierarchia źródeł prawa pracy | str. 104
2. Powszechne źródła prawa pracy | str. 106
 - 2.1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej | str. 106
 - 2.2. Ustawy | str. 107
 - 2.3. Rozporządzenia | str. 110
3. Swoiste źródła prawa pracy | str. 111
 - 3.1. Układy zbiorowe pracy | str. 111
 - 3.1.1. Charakter prawny układów zbiorowych pracy | str. 111
 - 3.1.2. Zakres podmiotowy układów zbiorowych pracy | str. 111
 - 3.1.3. Zakres przedmiotowy układów zbiorowych pracy | str. 113
 - 3.1.4. Tryb zawierania układów zbiorowych pracy | str. 116
 - 3.1.5. Rejestracja układów zbiorowych pracy | str. 117
 - 3.1.6. Wejście w życie układów zbiorowych pracy | str. 119
 - 3.1.7. Przekształcenia układów zbiorowych pracy | str. 120
 - 3.1.8. Rozwiązanie układów zbiorowych pracy | str. 121
 - 3.1.9. Ponadzakładowe układy zbiorowe pracy | str. 122
 - 3.1.10. Zakładowe układy zbiorowe pracy | str. 124
 - 3.2. Porozumienia o stosowaniu układu zbiorowego pracy | str. 127
 - 3.3. Porozumienia w związku z przejściem zakładu pracy na nowego pracodawcę | str. 128
 - 3.4. Porozumienia o zawieszeniu przepisów prawa pracy | str. 129
 - 3.5. Porozumienia o stosowaniu mniej korzystnych warunków zatrudnienia | str. 130
 - 3.6. Porozumienia w sprawie telepracy | str. 131
 - 3.7. Porozumienia społeczne | str. 131
4. Regulaminy | str. 132
 - 4.1. Uwagi wprowadzające | str. 132
 - 4.2. Regulamin wynagradzania | str. 132
 - 4.3. Regulamin pracy | str. 135
 - 4.4. Inne regulaminy | str. 137
5. Statuty | str. 138
6. Międzynarodowe prawo pracy | str. 139
 - 6.1. Zagadnienia wstępne | str. 139
 - 6.2. Międzynarodowe prawo pracy | str. 140
 - 6.3. Prawo pracy Rady Europy | str. 142
 - 6.4. Akty prawne wydane w ramach Unii Europejskiej i ich moc oddziaływania | str. 144
 - 6.5. Europejskie prawo pracy | str. 146
- Literatura | str. 151

DZIAŁ DRUGI. INDYWIDUALNE PRAWO PRACY | str. 155

Rozdział VI

Stosunek pracy | str. 157

1. Pojęcie i charakter stosunku pracy | str. 157
 - 1.1. Koncepcje i pojęcie stosunku pracy | str. 157
 - 1.2. Cechy stosunku pracy | str. 158
2. Stosunek pracy a inne stosunki zatrudnienia | str. 161
 - 2.1. Pojęcia "samozatrudnienie" oraz "zatrudnienie" | str. 161
 - 2.2. Rodzaje zatrudnienia niepracowniczego | str. 163
 - 2.3. Zatrudnienie pracownicze a niepracownicze zatrudnienie typu cywilnoprawnego | str. 167
 - 2.4. Stosunki parazatrudnieniowe | str. 169
 - 2.5. Rodzaje stosunków pracy | str. 170
 - 2.6. Elementy stosunku pracy | str. 174
3. Podmioty stosunku pracy | str. 175
 - 3.1. Uwagi ogólne | str. 175
 - 3.2. Pracownik | str. 176
 - 3.3. Pracodawca - pojęcie i koncepcja | str. 179
 - 3.3.1. Pojęcie "pracodawca" | str. 179
 - 3.3.2. Koncepcje pracodawcy | str. 181
 - 3.4. Pracodawca - osoba fizyczna | str. 182
 - 3.5. Pracodawca będący jednostką organizacyjną | str. 183
 - 3.6. Reprezentacja pracodawcy będącego jednostką organizacyjną | str. 187
- Literatura | str. 188

Rozdział VII

Umowa o pracę | str. 193

1. Rekrutacja wewnętrzna i zewnętrzna | str. 193
2. Ochrona danych osobowych kandydatów do pracy oraz pracowników | str. 194
3. Rodzaje umów o pracę | str. 195
 - 3.1. Umowa na okres próbny | str. 196
 - 3.2. Umowa na czas określony | str. 196
 - 3.3. Umowa na czas wykonywania określonej pracy | str. 198
 - 3.4. Umowa o pracę na czas nieokreślony | str. 198
4. Telepraca | str. 199
5. Treść umowy o pracę | str. 200
- Literatura | str. 201

Rozdział VIII

Przekształcenia zobowiązaniowego stosunku pracy | str. 203

1. Pojęcie zmiany stosunku pracy | str. 203
2. Porozumienie zmieniające | str. 205
3. Wypowiedzenie zmieniające warunki umowy o pracę | str. 208
4. Powierzenie pracownikowi innej pracy | str. 216
5. Tymczasowa zmiana warunków umowy o pracę wynikająca ze szczególnych regulacji prawnych 220
- Literatura | str. 221

Rozdział IX

Ustanie stosunku pracy | str. 223

1. Uwagi wprowadzające | str. 223
2. Porozumienie stron | str. 224
3. Ograniczenia dopuszczalności rozwiązania umowy o pracę | str. 227
 - 3.1. Powszechna ochrona trwałości stosunku pracy | str. 227
 - 3.2. Konsultacja zamiaru wypowiedzenia umowy zawartej na czas nieokreślony z zakładową organizacją związkową | str. 227
 - 3.3. Konsultacja z zakładową organizacją związkową zamiaru rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia | str. 236
 - 3.4. Szczególna ochrona trwałości stosunku pracy 238
 - 3.5. Ograniczenia dopuszczalności rozwiązania umowy o pracę z uwagi na sytuację osobistą lub

rodziną pracownika str. 238
3.5.1. Ochrona stosunku pracy w okresie przedemerytalnym str. 238
3.5.2. Ochrona stosunku pracy w okresie usprawiedliwionej nieobecności str. 241
3.5.3. Ochrona stosunku pracy z kobietą w okresie ciąży lub urlopu macierzyńskiego str. 242
3.6. Ograniczenia dopuszczalności rozwiązania umowy o pracę z uwagi na pełnioną funkcję str. 243
3.6.1. Szczególna ochrona trwałości stosunku pracy pracowników pełniących funkcje związkowe str. 243
3.6.2. Szczególna ochrona trwałości stosunku pracy członków rady pracowników str. 252
3.6.3. Szczególna ochrona trwałości stosunku pracy społecznego inspektora pracy str. 252
4. Rozwiązanie umowy o pracę za wypowiedzeniem str. 253
4.1. Wypowiedzenie umowy o pracę jako jednostronne oświadczenie woli str. 253
4.2. Zakres zastosowania wypowiedzenia jako sposobu rozwiązania umowy o pracę str. 255
4.3. Wymogi formalne str. 258
4.4. Okresy wypowiedzenia umowy o pracę str. 262
4.5. Skrócenie okresu wypowiedzenia str. 267
4.6. Zwolnienie na poszukiwanie pracy str. 269
5. Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia str. 270
5.1. Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia przez pracodawcę str. 270
5.1.1. Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia przez pracodawcę z przyczyn zawinionych przez pracownika str. 270
5.1.2. Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia przez pracodawcę z przyczyn niezawinionych przez pracownika str. 277
5.2. Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia przez pracownika str. 279
5.2.1. Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia przez pracownika z przyczyn niezawinionych przez pracodawcę str. 279
5.2.2. Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia przez pracownika z przyczyn zawinionych str. 280
6. Skutki prawne wadliwego rozwiązania umowy o pracę str. 281
6.1. Skutki prawne wadliwego rozwiązania umowy o pracę za wypowiedzeniem str. 281
6.2. Skutki prawne wadliwego rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia dokonanego przez pracodawcę str. 286
6.3. Skutki prawne wadliwego rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia dokonanego przez pracownika str. 289
7. Pozostałe przypadki rozwiązania umowy o pracę przez pracownika str. 289
7.1. Rozwiązanie umowy o pracę w związku z przywróceniem do pracy str. 289
7.2. Rozwiązanie umowy o pracę w związku z przejściem pracownika przez nowego pracodawcę str. 291
8. Szczególne przepisy o rozwiązywaniu umów str. 291
8.1. Ograniczenie ochrony trwałości stosunku pracy str. 293
8.2. Prawo do odprawy str. 294
8.3. Roszczenie o ponowne zatrudnienie str. 295
8.4. Zwolnienie indywidualne str. 295
9. Wygaśnięcie umowy o pracę str. 295
9.1. Śmierć pracownika str. 296
9.2. Śmierć pracodawcy str. 296
9.3. Nieobecność pracownika w pracy spowodowana tymczasowym aresztowaniem str. 297
9.4. Roszczenia w związku z wygaśnięciem stosunku pracy str. 298
9.5. Pozostałe przypadki wygaśnięcia stosunku pracy str. 298
Literatura str. 299

Rozdział X

Przejście zakładu pracy na innego pracodawcę | str. 301

1. Pojęcie przejścia zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę str. 301
2. Sukcesja zobowiązań str. 303
3. Negocjacje z przedstawicielstwem pracowników oraz obowiązek informacyjny w przypadku braku związków zawodowych str. 305
4. Uprawnienia pracowników str. 308

Literatura | str. 310

Rozdział XI

Zatrudnianie pracowników tymczasowych | str. 311

1. Uwagi wprowadzające | str. 311
 2. Ograniczenia w zakresie pracy tymczasowej | str. 312
 - 2.1. Ograniczenia przedmiotowe | str. 313
 - 2.2. Ograniczenie czasu trwania pracy tymczasowej | str. 313
 - 2.3. Ograniczenia podmiotowe | str. 314
 - 2.3.1. Pracodawca użytkownik | str. 314
 - 2.3.2. Agencja pracy tymczasowej | str. 315
 3. Zawarcie i treść umowy o pracę tymczasową | str. 315
 - 3.1. Obowiązki informacyjne pracodawcy użytkownika w stosunku do związków zawodowych | str. 318
 4. Osłabienie ochrony stabilności stosunków pracy pracowników tymczasowych | str. 318
 5. Ochrona pracownika tymczasowego przed dyskryminacją | str. 320
 6. Urlop wypoczynkowy pracownika tymczasowego | str. 320
- Literatura | str. 321

Rozdział XII

Pozaumowne stosunki pracy | str. 323

1. Pojęcie i systematyka pozauumownych stosunków pracy | str. 323
 - 1.1. Pojęcie i geneza pozauumownych stosunków pracy | str. 323
 - 1.2. "Pozorne" powołanie, mianowanie, wybór | str. 329
 - 1.3. Systematyka pozauumownych stosunków pracy | str. 331
 2. Stosunek pracy na podstawie wyboru | str. 331
 - 2.1. Zakres stosunków pracy z wyboru | str. 331
 - 2.2. Charakter prawny stosunku pracy na podstawie wyboru | str. 333
 - 2.3. Powstanie stosunku pracy z wyboru | str. 333
 - 2.4. Dopuszczalność zmiany treści stosunku pracy z wyboru | str. 334
 - 2.5. Ustanie stosunku pracy z wyboru | str. 334
 - 2.6. Uprawnienia i obowiązki pracowników z wyboru | str. 336
 3. Stosunek pracy na podstawie powołania | str. 338
 - 3.1. Zakres stosunków pracy z powołania | str. 338
 - 3.2. Charakter prawny aktu powołania | str. 339
 - 3.3. Powstanie stosunku pracy na podstawie powołania | str. 340
 - 3.4. Dopuszczalność zmiany treści stosunku pracy z powołania | str. 342
 - 3.5. Ustanie stosunku pracy z powołania | str. 343
 - 3.6. Treść stosunku pracy pracowników powołanych | str. 346
 4. Stosunki pracy na podstawie mianowania | str. 347
 - 4.1. Zakres stosunków pracy z mianowania | str. 347
 - 4.2. Charakter prawny aktu mianowania | str. 348
 - 4.3. Powstanie stosunków pracy z mianowania | str. 348
 - 4.4. Zmiana treści stosunku pracy z mianowania | str. 351
 - 4.5. Ustanie stosunku pracy pracowników mianowanych | str. 353
 - 4.6. Treść stosunku pracy pracowników mianowanych | str. 356
- Literatura | str. 357

Rozdział XIII

Prawa i obowiązki stron stosunku pracy | str. 361

1. Uwagi wprowadzające | str. 361
2. Obowiązki pracodawcy | str. 363
 - 2.1. Obowiązek informacyjny | str. 363
 - 2.2. Obowiązek prawidłowego organizowania pracy | str. 366
 - 2.3. Obowiązek przeciwdziałania dyskryminacji | str. 367
 - 2.4. Obowiązek zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy | str. 368

- 2.5. Obowiązek terminowego i prawidłowego wypłacania wynagrodzenia | str. 368
- 2.6. Obowiązek ułatwiania podnoszenia kwalifikacji zawodowych | str. 369
- 2.7. Obowiązek stwarzania warunków sprzyjających przystosowaniu się do należytego wykonywania pracy | str. 370
- 2.8. Obowiązek zaspokajania potrzeb socjalnych pracowników | str. 371
- 2.9. Obowiązek stosowania obiektywnych i sprawiedliwych kryteriów oceny pracowników | str. 374
- 2.10. Obowiązek prowadzenia dokumentacji i akt osobowych pracowników | str. 375
- 2.11. Obowiązek wpływania na kształtowanie w zakładzie pracy zasad współżycia społecznego | str. 378
- 2.12. Obowiązek przeciwdziałania mobbingowi | str. 379
- 2.13. Obowiązek wydania świadectwa pracy | str. 383
 - 2.13.1. Treść świadectwa pracy | str. 384
 - 2.13.2. Fikcje prawne w świadectwie pracy | str. 385
 - 2.13.3. Procedura sprostowania świadectwa pracy | str. 386
- 3. Roszczenie odszkodowawcze | str. 387
- 4. Obowiązki pracownika | str. 389
 - 4.1. Obowiązek sumiennego i starannego wykonywania pracy | str. 389
 - 4.2. Obowiązek stosowania się do poleceń przełożonych | str. 389
 - 4.3. Obowiązki porządkowe pracownika | str. 390
 - 4.4. Obowiązek dbałości o dobro zakładu pracy | str. 392
 - 4.5. Obowiązek przestrzegania tajemnicy | str. 393
 - 4.6. Obowiązek przestrzegania zasad współżycia społecznego | str. 394
- Literatura | str. 396

Rozdział XIV

Zakaz konkurencji | str. 397

- 1. Zasady ogólne | str. 397
- 2. Ograniczenia prowadzenia działalności konkurencyjnej przy braku umowy o zakazie konkurencji | str. 399
- 3. Umowa o zakazie konkurencji w trakcie trwania stosunku pracy | str. 400
- 4. Umowa o zakazie konkurencji po zakończeniu stosunku pracy | str. 401
- Literatura | str. 404

Rozdział XV

Wynagrodzenie za pracę | str. 405

- 1. Prawne podstawy ustalania wynagradzania pracowników | str. 405
- 2. Wynagrodzenie za pracę w regulacjach Unii Europejskiej | str. 410
- 3. Zakaz dyskryminacji w wynagrodzeniu | str. 410
- 4. Ochrona wynagrodzenia za pracę | str. 414
 - 4.1. Zasady dokonywania wypłaty | str. 414
 - 4.2. Ograniczenia w dokonywaniu potrąceń | str. 415
- 5. Świadczenia w przypadku niewykonywania pracy | str. 417
- 6. Świadczenia przysługujące pracownikowi w związku z zakończeniem stosunku pracy | str. 420
- 7. Ochrona roszczeń pracowników w przypadku niewypłacalności pracodawcy | str. 423
- Literatura | str. 424

Rozdział XVI

Czas pracy | str. 426

- 1. Pojęcie czasu pracy | str. 426
- 2. Wymiar czasu pracy | str. 427
- 3. Okres odpoczynku | str. 428
- 4. Systemy czasu pracy | str. 429
- 5. Praca w godzinach nadliczbowych | str. 433
- 6. Dyżur | str. 438
- 7. Czas pracy kierowników | str. 438

- 8. Praca w porze nocnej | str. 439
- 9. Praca w niedziele i święta | str. 441
- Literatura | str. 442

Rozdział XVII

Urlopy pracownicze | str. 444

- 1. Urlopy wypoczynkowe | str. 444
 - 1.1. Elementy konstytutywne pojęcia "urlop wypoczynkowy" | str. 444
 - 1.2. Nabycie prawa do urlopu | str. 445
 - 1.3. Wymiar urlopu wypoczynkowego | str. 446
 - 1.4. Zasady udzielania urlopu | str. 447
 - 1.5. Przesunięcie urlopu w nieprzewidzianych przypadkach | str. 449
 - 1.6. Urlop proporcjonalny | str. 451
 - 1.7. Urlop na żądanie | str. 452
 - 1.8. Rozwiązanie umowy o pracę a prawo do urlopu wypoczynkowego | str. 453
- 2. Urlopy bezpłatne | str. 453
- 3. Zwolnienia okolicznościowe | str. 454
- Literatura | str. 456

Rozdział XVIII

Odpowiedzialność porządkowa i dyscyplinarna pracowników | str. 457

- 1. Odpowiedzialność porządkowa | str. 457
 - 1.1. Charakter prawny i przesłanki odpowiedzialności porządkowej | str. 457
 - 1.2. Katalog kar porządkowych i przewinienia porządkowe | str. 458
 - 1.3. Procedura nakładania kar porządkowych | str. 460
 - 1.4. Tryb odwoławczy | str. 462
- 2. Odpowiedzialność dyscyplinarna | str. 465
- Literatura | str. 465

Rozdział XIX

Odpowiedzialność materialna pracowników | str. 467

- 1. Charakter prawny i przesłanki odpowiedzialności materialnej pracowników | str. 467
- 2. Odpowiedzialność materialna za szkodę wyrządzoną przez pracownika nieumyślnie | str. 470
- 3. Odpowiedzialność materialna za szkodę wyrządzoną przez pracownika umyślnie | str. 472
- 4. Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną osobie trzeciej | str. 472
- 5. Odpowiedzialność za mienie powierzone | str. 474
 - 5.1. Odpowiedzialność materialna za szkodę wyrządzoną przez pracownika w mieniu powierzonym | str. 474
 - 5.2. Złagodzenie zasad odpowiedzialności za mienie powierzone | str. 477
 - 5.3. Wspólna odpowiedzialność pracowników za mienie powierzone | str. 478
- 6. Przedawnienie roszczeń | str. 480
- Literatura | str. 481

Rozdział XX

Powszechna ochrona pracy | str. 482

- 1. Uwagi wprowadzające | str. 482
- 2. Podstawowe obowiązki pracodawcy w dziedzinie bhp | str. 483
 - 2.1. Odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa i higieny pracy | str. 483
 - 2.2. Obowiązek współdziałania z innymi pracodawcami | str. 484
 - 2.3. Obowiązek szkolenia pracowników | str. 484
 - 2.4. Obowiązek pracodawcy zaznajamiania pracowników z przepisami i zasadami bhp | str. 487
 - 2.5. Obowiązki pracodawcy z zakresu profilaktycznej ochrony zdrowia pracowników | str. 487
 - 2.5.1. Obowiązek informowania o ryzyku zawodowym | str. 487
 - 2.5.2. Obowiązek pracodawcy zapobiegania chorobom zawodowym i innym chorobom związanym z

wykonywaną pracą | str. 488

2.5.3. Obowiązek przeprowadzania profilaktycznych badań lekarskich | str. 489

2.6. Obowiązek zapewnienia pracownikom profilaktycznych posiłków i napojów | str. 490

2.7. Obowiązek zapewnienia pracownikom odpowiednich urządzeń sanitarno-higienicznych oraz dostarczenia niezbędnych środków higieny osobistej | str. 491

2.8. Pozostałe obowiązki pracodawcy | str. 491

3. Prawa i obowiązki pracowników w dziedzinie bhp | str. 492

3.1. Prawo do powstrzymania się od wykonywania pracy | str. 492

3.2. Obowiązek przestrzegania przepisów i zasad bhp | str. 493

4. Organy ochrony pracy | str. 494

4.1. Służba bezpieczeństwa i higieny pracy | str. 494

4.2. Komisja bezpieczeństwa i higieny pracy | str. 496

4.3. Konsultacje w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy | str. 497

5. Odszkodowanie za przedmioty utracone lub uszkodzone w związku z wypadkiem przy pracy | str. 498

6. Świadczenia uzupełniające od pracodawcy | str. 499

Literatura | str. 500

Rozdział XXI

Ochrona rodzicielstwa | str. 502

1. Uwagi wprowadzające | str. 502

2. Zakazy zatrudniania kobiet przy pracach szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia | str. 503

3. Zasady zatrudniania pracownic w okresie ciąży | str. 504

4. Urlopy związane z wychowywaniem dzieci | str. 506

5. Uprawnienia pracowników wychowujących dzieci | str. 510

6. Szczególna ochrona trwałości stosunku pracy | str. 512

Literatura | str. 514

Rozdział XXII

Zatrudnianie i ochrona pracy młodocianych i dzieci | str. 516

1. Zatrudnianie młodocianych | str. 516

1.1. Uwagi wprowadzające | str. 516

1.2. Umowa o pracę w celu przygotowania zawodowego | str. 519

1.3. Ochrona zdrowia pracownika młodocianego | str. 523

1.4. Zatrudnianie młodocianych na podstawie umowy o pracę przy wykonywaniu lekkich prac | str. 525

2. Zatrudnianie dzieci do 16. roku życia | str. 527

Literatura | str. 530

Rozdział XXIII

Odpowiedzialność za wykroczenia przeciwko prawom pracownika | str. 531

Literatura | str. 535

DZIAŁ TRZECI. ZBIOROWE PRAWO PRACY str. 537

Rozdział XXIV

Wolności związkowe | str. 539

1. Uwagi wprowadzające | str. 539

2. Wolność zrzeszania w związkach zawodowych i organizacjach pracodawców | str. 540

2.1. Wolność zrzeszania w związkach zawodowych | str. 540

2.2. Wolność zrzeszania w organizacjach pracodawców | str. 542

2.3. Modele organizacji ruchu pracowników i pracodawców | str. 543

3. Niezależność związków zawodowych i organizacji pracodawców | str. 545
 4. Samorządność związków zawodowych i organizacji pracodawców | str. 549
- Literatura | str. 553

Rozdział XXV

Status prawny związków zawodowych | str. 555

1. Zakładanie związków zawodowych | str. 555
 2. Rejestracja związków zawodowych | str. 556
 3. Funkcje związków zawodowych | str. 558
 4. Kompetencje związków zawodowych | str. 561
- Literatura | str. 568

Rozdział XXVI

Status prawny organizacji pracodawców | str. 570

1. Zakładanie i rejestracja organizacji pracodawców | str. 570
 2. Funkcje i kompetencje organizacji pracodawców | str. 571
- Literatura | str. 573

Rozdział XXVII

Partycypacja pracownicza | str. 575

1. Uwagi wprowadzające | str. 575
 2. Rady pracowników | str. 576
 - 2.1. Status prawny rady pracowników | str. 576
 - 2.2. Kompetencje rady pracowników | str. 578
 3. Europejskie rady zakładowe | str. 579
 4. Podmioty partycypacyjne w spółkach i spółdzielniach europejskich oraz spółkach transgranicznych | str. 581
 5. Samorząd w przedsiębiorstwach sprywatyzowanych lub skomercjalizowanych | str. 581
 6. Samorząd zawodowy | str. 582
- Literatura | str. 582

Rozdział XXVIII

Zbiorowe spory pracy | str. 584

1. Uwagi wprowadzające | str. 584
 2. Przedmiot sporu zbiorowego | str. 585
 3. Strony sporu zbiorowego pracy | str. 587
 4. Wszczęcie sporu zbiorowego | str. 589
 5. Metody likwidowania sporów pracy | str. 590
 - 5.1. Systematyka metod likwidowania zbiorowych sporów pracy | str. 590
 - 5.2. Ireniczne metody likwidowania sporów zbiorowych pracy | str. 591
 - 5.2.1. Koncyliacja | str. 591
 - 5.2.2. Mediacja | str. 592
 - 5.2.3. Arbitraż | str. 594
 6. Nieireniczne metody likwidowania sporów zbiorowych pracy | str. 597
 - 6.1. Strajk | str. 597
 - 6.1.1. Prawo do strajku | str. 597
 - 6.1.2. Ograniczenia prawa do strajku | str. 598
 - 6.1.3. Zasady organizacji strajku | str. 599
 - 6.2. Inne akcje protestacyjne | str. 605
 - 6.3. Lokaut | str. 606
- Literatura | str. 607

DZIAŁ CZWARTY. PROCESOWE PRAWO PRACY | str. 609

Rozdział XXIX

Naczelne zasady procesowe w sprawach z zakresu prawa pracy | str. 611

1. Charakterystyka zasad postępowania | str. 611
 2. Zasada prawdy obiektywnej w sprawach z zakresu prawa pracy | str. 612
 3. Zasada szczególnej ochrony interesów pracownika w sprawach z zakresu prawa pracy | str. 613
 4. Zasada szybkości postępowania w sprawach z zakresu prawa pracy | str. 615
 5. Zasada ugodowego likwidowania spraw z zakresu prawa pracy | str. 616
- Literatura | str. 618

Rozdział XXX

Organizacja ochrony prawnej w stosunkach pracy | str. 620

1. Modele organizacji ochrony prawnej w stosunkach pracy | str. 620
 2. Pozasądowe organy ochrony prawnej | str. 621
 3. Sądownictwo pracy | str. 624
 - 3.1. Organizacja sądownictwa pracy | str. 624
 - 3.2. Kompetencje sądów pracy | str. 625
 - 3.2.1. Uwagi wprowadzające | str. 625
 - 3.2.2. Sprawy o roszczenia ze stosunku pracy | str. 626
 - 3.2.3. Sprawy o roszczenia związane ze stosunkiem pracy | str. 627
 - 3.2.4. Sprawy o roszczenia z innych stosunków prawnych, do których z mocy odrębnych przepisów stosuje się przepisy prawa pracy | str. 628
 - 3.2.5. Sprawy o odszkodowania dochodzone od pracodawcy z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych | str. 629
 - 3.2.6. Sprawy o ustalenie istnienia bądź nieistnienia stosunku prawnego lub prawa ze stosunków prawa pracy | str. 630
- Literatura | str. 631

Rozdział XXXI

Inspekcja pracy | str. 633

1. Uwagi wprowadzające | str. 633
 2. Państwowa Inspekcja Pracy | str. 634
 3. Społeczna inspekcja pracy | str. 637
 4. Inne organy nadzoru i kontroli nad warunkami pracy | str. 639
- Literatura | str. 640

Rozdział XXXII

Przedawnienie roszczeń i terminy zawite | str. 641

1. Uwagi wprowadzające | str. 641
 2. Przedawnienie roszczeń | str. 642
 3. Terminy zawite | str. 649
- Literatura | str. 651

DZIAŁ PIĄTY. PRAWO UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH | str. 653

str. 653

Rozdział XXXIII

Zagadnienia ogólne prawa ubezpieczeń społecznych | str. 655

1. Miejsce ubezpieczeń społecznych w prawie zabezpieczenia społecznego | str. 655
 2. Przedmiot prawa ubezpieczeń społecznych | str. 656
 3. Ryzyko socjalne | str. 657
 4. Podmioty ubezpieczeń społecznych | str. 661
 5. Zasady prawa ubezpieczeń społecznych | str. 663
 6. Konstytucyjne, międzynarodowe i europejskie (unijne) uwarunkowania prawa ubezpieczeń społecznych | str. 666
 7. Stosunek prawa ubezpieczeń społecznych do innych gałęzi prawa | str. 669
- Literatura | str. 670

Rozdział XXXIV

Podleganie ubezpieczeniom społecznym | str. 672

1. Formy podlegania ubezpieczeniom społecznym | str. 672
 2. Tytuły ubezpieczeń społecznych | str. 672
 3. Zbieg tytułów ubezpieczeń społecznych | str. 674
 4. Okresy ubezpieczenia | str. 678
 5. Zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych | str. 678
 6. Konto i subkonto ubezpieczonego w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych | str. 679
 7. Członkostwo w otwartym funduszu emerytalnym | str. 681
 - 7.1. Zawarcie umowy z otwartym funduszem emerytalnym | str. 682
 - 7.2. Otwarcie rachunku w otwartym funduszu emerytalnym | str. 684
- Literatura | str. 685

Rozdział XXXV

Finansowanie ubezpieczeń społecznych | str. 687

1. Uwagi wprowadzające | str. 687
 - 1.1. Metody finansowania ubezpieczeń społecznych | str. 687
 - 1.2. Fundusze ubezpieczeń społecznych | str. 689
 2. Składka na ubezpieczenia społeczne | str. 691
 - 2.1. Charakter prawny składki na ubezpieczenia społeczne i środków gromadzonych na rachunkach w otwartych funduszach emerytalnych | str. 691
 - 2.2. Wymiar składek na ubezpieczenia społeczne | str. 693
 - 2.2.1. Podstawa wymiaru składek | str. 693
 - 2.2.2. Roczna podstawa wymiaru składek | str. 696
 - 2.3. Konstrukcja prawna składek na ubezpieczenia społeczne | str. 696
 - 2.3.1. Stopy procentowe składek | str. 696
 - 2.3.2. Podział finansowania składek | str. 699
 - 2.3.3. Opłacanie składek | str. 700
 - 2.3.4. Sankcje z tytułu nieopłacenia lub nieterminowego opłacania składek | str. 702
 - 2.3.5. Zwrot nienależnie opłaconych lub otrzymanych składek | str. 704
 - 2.3.6. Przedawnienie należności z tytułu składek | str. 705
 - 2.3.7. Waloryzacja składek na koncie i subkoncie | str. 705
 3. Podział środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym | str. 706
 4. Podział składek zaewidencjonowanych na subkoncie | str. 707
- Literatura | str. 708

Rozdział XXXVI

Ubezpieczenie emerytalne | str. 711

1. Kształt ubezpieczenia emerytalnego od dnia 1 stycznia 1999 r. | str. 711
2. Pojęcie ryzyka dożycia (osiągnięcia) wieku emerytalnego | str. 713
3. Emerytury dla ubezpieczonych urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r. (ze starego systemu emerytalnego) i górników | str. 714
 - 3.1. Emerytury dla ubezpieczonych urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r. | str. 714
 - 3.2. Emerytury górnicze | str. 715
 - 3.3. Formuła wymiaru emerytur dla ubezpieczonych urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r. i górników | str. 716
4. Emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. (z nowego systemu emerytalnego) | str. 719
 - 4.1. Emerytury z ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych 719
 - 4.2. Emerytura pomostowa i rekompensata | str. 721
 - 4.3. Okresowa emerytura kapitałowa | str. 723
 - 4.4. Formuła wymiaru emerytur dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. | str. 724
5. Dodatkowe formy przezorności na starość | str. 726
 - 5.1. Pracownicze programy emerytalne | str. 727
 - 5.2. Indywidualne konta emerytalne | str. 728
 - 5.3. Indywidualne konta zabezpieczenia emerytalnego | str. 730
- Literatura | str. 731

Rozdział XXXVII

Ubezpieczenia rentowe | str. 733

1. Niezdolność do pracy | str. 733
 - 1.1. Pojęcie niezdolności do pracy i jej stopnie | str. 733
 - 1.2. Orzekanie o niezdolności do pracy | str. 734
 - 1.3. Podważanie orzeczeń lekarskich | str. 736
2. Renta z tytułu niezdolności do pracy | str. 737
 - 2.1. Przesłanki nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy i jej rodzaje | str. 737
 - 2.2. Formuła wymiaru renty z tytułu niezdolności do pracy | str. 739
3. Renta rodzinna | str. 740
 - 3.1. Przesłanki nabycia prawa do renty rodzinnej | str. 740
 - 3.2. Wysokość renty rodzinnej | str. 743
4. Zasiłek pogrzebowy | str. 744
5. Dodatki do emerytur i rent | str. 745
6. Świadczenia przyznawane w szczególnym trybie | str. 745
- Literatura | str. 746

Rozdział XXXVIII

Ubezpieczenie chorobowe | str. 748

1. Uwagi wprowadzające | str. 748
2. Wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy wypłacane przez pracodawcę | str. 749
3. Zasiłek chorobowy | str. 750
4. Świadczenie rehabilitacyjne | str. 759
5. Zasiłek wyrównawczy | str. 761
6. Zasiłek macierzyński | str. 763
7. Zasiłek opiekuńczy | str. 766
- Literatura | str. 768

Rozdział XXXIX

Ubezpieczenie wypadkowe | str. 769

1. Uwagi wprowadzające | str. 769
 2. Wypadek przy pracy | str. 770
 3. Wypadek zrównany z wypadkiem przy pracy | str. 773
 4. Tryb ustalania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy | str. 774
 5. Choroby zawodowe | str. 774
 6. Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych | str. 777
 7. Utrata prawa do świadczeń z tytułu wypadku przy pracy | str. 778
 8. Zbieg prawa do świadczeń wypadkowych z innymi świadczeniami | str. 780
 9. Wypadek w szczególnych okolicznościach | str. 781
 10. Świadczenia z tytułu wypadków w szczególnych okolicznościach | str. 781
- Literatura | str. 782

Rozdział XL

Realizacja prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych | str. 783

1. Powstanie, ustanie i wygaśnięcie prawa do świadczeń | str. 783
 2. Świadczenia najniższe (minimalne) | str. 784
 3. Waloryzacja świadczeń | str. 786
 4. Zawieszalność prawa do świadczeń | str. 787
 - 4.1. Ogólna przyczyna zawieszalności prawa do świadczeń | str. 788
 - 4.2. Szczególna przyczyna zawieszalności prawa do emerytury | str. 789
 5. Zbieg prawa do świadczeń | str. 790
 6. Wypłata świadczeń | str. 791
 - 6.1. Wypłata emerytur i rent | str. 791
 - 6.2. Wypłata świadczeń z ubezpieczenia chorobowego | str. 794
 7. Zwrot nienależnie pobranych świadczeń | str. 796
 8. Przedawnienie prawa do świadczeń | str. 798
- Literatura | str. 799

Rozdział XLI

Postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych | str. 801

1. Przesądowe postępowanie decyzyjne | str. 801
 - 1.1. Wszczęcie postępowania | str. 801
 - 1.2. Dokumentowanie uprawnień | str. 802
 - 1.3. Decyzja organu rentowego | str. 804
 - 1.4. Weryfikacja decyzji organu rentowego | str. 806
 2. Sądowe postępowanie odwoławcze | str. 808
 - 2.1. Organizacja sądownictwa ubezpieczeń społecznych | str. 808
 - 2.2. Przedmiot spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych | str. 811
 - 2.3. Strony sądowego postępowania odwoławczego | str. 814
 - 2.4. Zasady procesowe sądowego postępowania odwoławczego | str. 817
 - 2.5. Charakter prawny sądowego postępowania odwoławczego | str. 820
- Literatura | str. 822

Wykaz schematów | str. 825

Wykaz tabel | str. 827

Skorowidz | str. 829